

3. Ткачук М. Він творить для блага людей і держави. *Свобода*. 2017. 16 черв. С. 3.
4. Ткачук М. Жити – означає вибирати. *Свобода*. 1997. 18 берез. С. 6.
5. Ткачук М. Жити і творити для блага людей, в ім'я держави. *Літературний Тернопіль*. 2017. № 3. С. 71-73.
6. Ткачук М. Мала проза Богдана Лепкого. *Літературний Тернопіль*. 2017. № 4. С. 74-79.
7. Ткачук М. Нове прочитання міфологічного сюжету. *Золота пектораль*. 2011. № 1/2. С. 136-137.
8. Ткачук М. Поезія Шашкевича «Хмельницького обступленіє Львова». *Вільне життя*. 1998. 13 черв. С. 4.
9. Ткачук М. Поетичний універсум Степана Сапеляка. *Літературний Тернопіль*. 2018. №3. С. 85-87.

Нагорна Юлія,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
[*yuli4.nag17@gmail.com*](mailto:yuli4.nag17@gmail.com)

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ НАРАТИВ НА РЕГІОНАЛЬНИХ ТЕЛЕКАНАЛАХ

Поширення культурно-просвітницького нарративу має важливе значення для розвитку сучасного українського суспільства та збереження його культурної ідентичності. Особливо актуальним це питання є і під час російсько-української війни. Культурно-просвітницький нарратив на регіональних телеканалах – це концепція, що передбачає освітню та культурну місію медіа, спрямовану на популяризацію місцевих культурних цінностей, традицій і творчості. Регіональні канали мають унікальну можливість формувати культурну ідентичність своєї аудиторії, пропонуючи програми, які акцентують

на локальних особливостях, історичних подіях, народних звичаях і місцевих досягненнях, тому дослідити

Дослідження культурно-просвітницький наративу на регіональних телеканалах є метою нашої розвідки.

Вивчивши думки наратологів бачимо кілька схожих думок, що, по-перше, наратив є репрезентацією, а по-друге, що об'єкт цієї репрезентації має певні характеристики, зокрема часові та причинні. У класичному розумінні наративність обмежується лише сферою словесної комунікації, охоплюючи твори з наративним авторством або посередництвом, такі як нариси чи подорожні нотатки, але не включаючи ліричні, драматичні чи кінематографічні тексти. Однак структуралістське трактування наративності дозволяє застосовувати це поняття до будь-яких видів мистецтва, за винятком тих, що не мають часової структури й, відповідно, не відображають змін ситуацій [5].

Дослідниця Світлана Гуцол у своїй науковій розвідці пише що, засвоюючи культурні наративи, особистість поступово «вростає» у саму наративну структуру. А оскільки наратив є закарбуванням як індивідуальної, так і соціальної реальності, він уможлиблює вибудовування власної біографії на основі інтерпретації соціокультурного досвіду та співвіднесення його з власним особистим досвідом. Наративні шаблони структурування життя життєвого досвіду для людини перетворюються на її життєві шаблони, згідно з якими структуруються не лише їх оповіді, а і вчинки [2]. Наратив завжди формулюється коротко , деталізація здійснюється у контекстах . Він транслюється через меседжі, що закладають в різних цільових аудиторіях певну картину світу й поведінку [3].

Пізніше наратологи почали залучати до аналізу не лише вербальні, але й невербальні наративні твори, що містять у собі подію та / чи дію. Тому на сьогоденньому етапі розвитку наратологія як теорія оповіді не фокусується виключно на літературних жанрах роману чи оповідання і взагалі не обмежується лише художньою літературою, намагаючись розкрити специфіку оповідних текстів будь-якого жанру і будь-якої функціональності [4].

Культурно-просвітницький наратив є важливим для регіонального телебачення, адже він сприяє розвитку локальної спільноти, надає доступ до важливих культурних ініціатив та дає можливість популяризувати творчих людей на місцевому рівні.

Серед головних компонентів культурно-просвітницького наративу можна виділити: мистецькі заходи – трансляція подій, таких як концерти, виставки, театральні вистави, фестивалі. Це розширює доступ до культури і надихає на участь у таких заходах. Це дозволяє глядачам глибше розуміти культурне коріння свого регіону. Одним із способів поширення культурно-просвітницького наративу є створення новинних сюжетів. На регіональних телеканалах нерідко можна зустріти матеріали присвячені різноманітним культурним подіям. Наприклад, на регіональному телеканалі «TV-4» нерідко можна зустріти такі відеоматеріали. Зокрема, сюжет «Виставка, присвячена культурній спадщині окупованої Нової Каховки, пройде в Тернополі» (26.01.2024), який створений у форматі анонсу. У розповіді журналіста зазначено, що виставка розповідатиме про боротьбу за ідентичність через мистецтво і збереження спадщини [1]. Саме формат «анонсу» працює на залученість аудиторії до майбутніх мистецьких подій. Сюжет такого ж формату «У Тернопільському драматичному театрі готуються презентувати містерію непокори “Голгофа” про Йосифа Сліпого» (08.09.2022) створений журналістами аби розповісти про прем'єру вистави “Голгофа” про життя відомого українського духовного провідника Йосифа Сліпого. Подія була присвячена до 130-ї річниці Патріарха [1]. Ще один анонс знаходимо за 27.03.2024 під назвою «У Тернопільському академічному драмтеатрі ім. Шевченка прем'єра – лірична комедія «Звідки беруться діти?»». У відеоматеріалі розповідають про головну тему комедії: про такі різні і такі споріднені історії українських жінок, які перебувають у пологовому будинку. У закадровому тексті журналісти кажуть: «Вистава спонукатиме кожного сміятися, плакати, переживати та ухвалювати несподівані рішення разом із героями та героїнями» [1].

Окрім поширення матеріалів, які розповідають про анонси, медійники створюють сюжети про мистецькі події, які вже відбулися. Наприклад, матеріал із назвою «Виставка-інсталяція «Твоє місто» діє у бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля»» (19.04.2023), де йдеться про презентацію у бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля» роботи відомих майстрів та учнів художньої школи ім. Михайла Бойчука, присвячені найцікавішим куточкам Тернополя [1]. Поряд із розповідями про художню і театральну тематику у сюжетах телеканалу знаходимо і популяризацію літератури. Матеріал «У Тернополі розпочався бібліофест «З книгою до перемоги»» (26.09.2024). У закадровій начитці журналісти кажуть: «На театральному майдані зробили наметове містечко, де гості та мешканці нашого міста можуть купити книги різних видавництв, тематики, взяти автограф чи познайомитися із улюбленими авторами». У цьому випадку сюжет виступає як і анонсом заходу до якого можуть доєднатися усі охочі так подієвим матеріалом, де вже розповідають враження відвідувачів, представників видавництв і тд [1].

Отже, регіональні телеканали завдяки використанню культурно-просвітницькому наративу не лише підтримують місцеву культуру, а й створюють умови для її збереження та розвитку, стимулюючи формування національної ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів випусків програми «Провінційні вісті» на телеканалі «ТВ-4». URL: <https://tv4.te.ua/category/newsfeed/>
2. Гуцол С. Ю. Наратив як провідна дискурсивна практика самопроекування особистості. *Наука і освіта*. 2016. №11. С. 35-42.
3. Компанцева Л., Заруба О., Череватий С., Акульшин О. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: практичний посібник / за заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.
4. Савчук Р. І. Історія становлення наратології: від античної поетики до нових наративних практик студіювання художнього тексту. *Науковий*

вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. 2015. №30. С. 261-270.

5. Основи наратології: хрестоматія / упоряд. Р. Савчук. Івано-Франківськ: ПНУ, 2019.